

DBB 215 BİÇİMBİLİM

6. HAFTA

Okuma Listesi

- Özsoy, S., Erk-Emeksiz, Z., Turan, Ü.D. ve Uzun, L. (2011). *Genel Dilbilim II.* (Ed. Özsoy, S., Erk-Emeksiz, Z.). Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Uzun, N.E. (2006). *Biçimbilim (Temel Kavramlar)*. İstanbul: Papatya Yayıncılık.
- Haspelmath, M. (2002). *Understanding Morphology*. Arnold Publishers: Understanding Language Series .
- Radford, A. et al. (1999). *Linguistics: An Introduction*. Cambridge: University Press.
- Lieber, R. (2010) *Introducing Morphology*. Cambridge University Press.
- Carstairs-McCarthy, A. (2002) *An Introduction to English Morphology*. Edinburgh University Press
- Matthews, P. H. (1993). *Morphology*. Cambridge University Press.
- Haspelmath, M and Sims, A. D. (2010) (2nd edition). *Understanding morphology*. London: Hodder Education.

Biçimlenme Süreçleri

1.Ekleme (affixation): olmadan görünemeyen biçimbilimsel öğeler ekleme, yani ek (affix) ekleme işidir. Bu süreç, eklenen öğenin kök nasıl eklendiği, daha doğrusu kökün neresine eklendiğine göre türlere ayrılır.

Sonek (suffix): Tabanların sonuna ekleme türüdür.

Geç-**iş**

Kal-**ıt**

Ev-**de**

Önek (prefix): Tabanın önüne ekleme türüdür.

Pro-noun

Ab-origin

Ex-wife

Biçimlenme Süreçleri

İçek (infixation): Tabanların içine ekleme türüdür.

Tekil	Çoğul		(Meksika Yerli Dili, Oaksaka Kontal)
Tuwa	Tu l wa	(yabancı)	
Meko	Me l ko	(kaşık)	
Akano	Aka l no	(kadın)	

Serpikkek (circumfix): Tabanın her iki yönüne doğru ekleme türüdür.

Sözlük biçimi	Geçmiş Zaman Biçimi		(Almanca)
Machen	Ge-mach-t	(yapmak)	
Filmen	Ge- film-t	(filme çekmek)	
Zeigen	Ge-zeig-t	(göstermek)	

Biçimlenme Süreçleri

2. Başkalaşma: Sözcüğün biçimlenmesinin ekleme gibi net parçalara izin vermediği, tabanın sesi veya seslerinin değişmesi durumudur.

İngilizce:

Win → Won
Dig → Dug
Hang → Hung

Almanca

Mutter → Mütter (*Anne/Anneler*)

Biçimlenme Süreçleri

3. Çekimleme (inflection): Sözcüklerin belli bir bölümünün dilbilgisel amaçlarla sesbilimsel olarak değişmesi durumudur.

Sırp-Hırvatça

Raditi (çalışmak)

Rad-im	(çalışıyorum)
Rad-i	(çalışıyor)
Rad-ite	(Çalışıyorsunuz)
Rad-iş	(Çalışıyorsun)
Rad-imo	(Çalışıyoruz)
Rad-e	(Çalışıyorlar)